

סוכות, ד' מינים (4)

סוכות

בחג הסוכות אנו צועדים בכוחות עצמנו

למה הדבר דומה? לתינוק בצעדיו הראשונים שמחזיקים בידיו וכך 'מצעידים' אותו, אולם מגיע היום שמרפים את האחיזה בו, מעכשיו עליו ללכת בכוחות עצמו. עשרה ימי תשובה היו ימים של "יראה". אדם עושה דברים מיראה כי הוא מפחד וממילא הוא מוכרח לעשותם. בעשרת ימי תשובה היינו מוכרחים להתפלל בכוונה, הקב"ה היה אתנו, הוא החזיק אותנו. אבל הגיע היום חג הסוכות. תקעו בשופר, השכינה הסתלקה והיראה נרגעה, עכשיו מתחילים ימים של 'אהבה' באה מתוך לבו של האדם, מכוחו ומיזמתו, ולכן אהבה גדולה מיראה, כי היא לא באה מתוך הכרח אלא מרצונו מלבו של האדם. הימים של סוכות הם חזרה על עשרת ימי תשובה, כך מוכח מתוך דברי חז"ל. הלולב הוא כלי זין, בתהלוכת נצחון שלאחר המלחמה, לא מנפנים רק דגל של המדינה, אלא צועדים בחוצות העיר עם כל כלי נשק. וכל כך למה? להראות שהנצחון עדיין בידו, לא נטשנו את כלי הנשק, הנצחון של חג הסוכות הוא כשאנו מנפנים בכלי הנשק שלנו, בלולב. אנו רוצים להראות שאנו עדיין אוחזים בהתלהבות ורגשות הקדושה של הימים הנוראים. אם מיד לאחר המלחמה, מיד לאחר יום כיפור, אנו מניחים את כלי הנשק בצד עד לשנה הבאה, אות היא כי נכשלנו, אות הוא כי כל הטרחה, כל ההתלהבות וכל המעלות הגבוהות שהיו לנו היו רק לשעתם, לא כבשנו כלום.

בחג הסוכות אנו משחזרים את ימי תשובה, אך ההבדל הוא, שבעשרת ימי תשובה היתה לנו סייעתא דשמיא עצומה, הקדושה והטהרה וכו', ואילו בחג הסוכות אנו עושים את הכל בכוחות עצמנו, מאהבה. בימים אלו אנו צריכים להראות שאכן אני שייכים לכל המעלות הנשגבות שהיו לנו בעשרת ימי תשובה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "סוכות"

ענני הכבוד, כתשורה גדולה המתקבלת ממלך אדיר

מהי ההגדרה? באיזה כבוד מדובר, ביאר הרב לייב חסמן: שלמה המלך אומר בשיר השירים (א.ב.): "ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין", וכוונתו לומר, שהשפעה היוצאת מאדון כל המעשים יתברך שמו כלפי הבריות, היא הטבה יקרה וגדולה עד מאוד, אבל כאשר אני יודע שאלו הם 'נשיקות פיהו', בהעלותי על דעתי מי הוא הנושק, הרי זה יקר אצלי עוד יותר מההשפעה עצמה! והרי כפי שנאמר: "זה היום עשה ה' נגילה ושמחה בו", כלומר: אמת הישועה גדולה עד מאוד וההצלחה מרובה, ובכל זאת "נגילה ושמחה בו",

כי עיקר שמחתי היא הקב"ה שהוא יותר יקר לי מהכל. וזה כוונת המשך הפסוק: "כי טובים דודיך מיין", כלומר: כשאני מתבונן ויודע מי אוהב אותי, טוב לי הדבר מיין, יותר מההטבה עצמה. ולכן חג הסוכות הוא לזכר "ענני הכבוד", להורות שערכה של הישועה עצמה בטל לעומת הכבוד התקרבותנו לה' אלוקינו, שזה נעלה ומרומם על כל הישועה, והרי זה כתשורה גדולה ממלך אדיר, ואף על פי כן שוויה של התשורה בטל לעומת אות הכבוד הכלול בה.

ספר "כמוצא שלל רב סוכות"

מצות סוכה אפילו לפחותים

מובא בשם האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחא, שאין לך מצוה חביבה ממצות סוכה, שכן אדם נכנס לתוכה בכל איבריו ומלבושיו, ואפילו במנעלים שעל רגליו. רבי שמעון הירשלצר הוסיף על כך, שאדם יכול להיכנס לסוכה גם עם בוך שעל רגליו, ומרמז שגם אם מכוסה האדם בליכלוך ופגם ח"ו, מכל מקום יש לו שייכות למצות סוכה.

ספר "ומתוך האור סוכות"

ד' מינים

בשבילי נברא העולם

כתוב במדרש ארבעת המינים כנגד ארבעה מגזרים בעם. האתרוג כנגד המושלמים, והנעלים, בעלי תורה ומצוות. הלולב כנגד בעלי תורה וההדס כנגד בעלי מצוות, והערבה כנגד הריקנים שבישראל. אמר הקב"ה, לאבדם אי אפשר, אלא יעשו כולם אגודה אחת והם מכפרים אלו את אלו. צריך להבין אם ארבעת המינים מורים על כלל ישראל, על כל מגזריו, נמצא שכל יהודי אף הפשוט ביותר נוטל את כל העם, על כל שדרותיו, ומגענעו, וכי יתכן דבר שכזה. התשובה, אכן כן: עם ישראל הוא כגוף אחד, כקומה שלימה, כל ישראל ערבים זה בזה (ויק"ד. ו), וכל מעשה של כל אחד משפיע על הכלל כולו, לטוב או למוטב, וכמשל המדרש באותם שהיו מפליגים בספינה, והחל אחד מהם לקדוח בקרקעיתה, נזקעו כולם, וענה: ומה איכפת לכם, ולא תיתי אני קודח? איזה טענת הבל, והלא כולם בסירה אחת, והכל עלולים לטבוע בגינו.

תדע לך, שכאשר מעל עכן בחרם ניגף העם כולו, והבורא אמר: "חטא ישראל" (יהושע ז). ואלו דברי הברייתא (קידושין מ:): לעולם יראה אדם את עצמו ואת כל העולם כולו, כאילו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצוה אחת אשריו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת אוי לו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה.

מעשה מובן היטב, כל האדם נוטל בכל מעשיו שלו, את כל עם ישראל, ומנענע בו לכל כיוון, מה רבה האחריות. ספר "אוצרות התורה, סוכות שמחה תורה"

הידור לא רק במצות נטילת אתרוג

יהודים בני עליה מדקדקים בבחירת אתרוג לא רק כשר אלא גם מהודר, לקיים "זה א-לי ואנוהו". משגיחים הם בשבע עינים שיהיה האתרוג נקי ביותר ובלי כתם, לא יראה בו שום נקב וקלוף בקליפה, צורתו תהא במגדל ועוד. טוב ויפה עושים אותם אנשים, ושכר גדול יהיה להם על כך, אלא יש ללמוד מן האתרוג גם על שאר מצוות. ראוי וצריך לדקדק לא רק בפרי עץ הדר, אלא בכל מצוה ומצוה, וכבר יצאו גדולי ישראל בדורותיהם ונתנו דברי מוסר על אלו המדקדקים בהדור אתרוג, ורומסים ר"ל גופי מצוות מדאורייתא.

ספר "ומתוק האור סוכה"

טעם עצו ופריו שוה, לקח מוסר נפלא לחיי האדם

תנו רבנן: עץ פרי הדר, עץ שטעם עצו ופריו שוה, הוי אומר זה אתרוג וכו', רבי אבהו אמר: אל תקרי הדר' אלא דבר שדר באילנו משנה לשנה (סוכה לה)

אפשר לבאר בדרך מוסר: אדם העובד את ה' על מנת לקבל פרס, כדי להשיג אושר ועושר וכבוד מדומה בעולם הזה, ולא משום שיראה ה' בלבו, אם כן לכו אינו חלק ממעשיו, כי ממעשיו נראה עובד ה' אך בפנימיות לכו אינו עובד ה', אלא את עצמו. ולעומת זאת מי שגם בפנימיות לכו מתכוון לעשות דברים לשם שמים, אזי פנימיות לכו ומעשיו החיצונים אחד הם, סביב ציר אחד הם סובבים. והנה, שכר המצוות מתואר בשם 'פרי' על דרך מה שנאמר (ישעיהו ג. ט): "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו", ועל כן צייתה עלינו תורתנו הקדושה שכל אחד ואחד יקח פרי עץ אשר טעם עצו ופריו שוה, לרמז לנו שרק כאשר גם בפנימיות גופו מתכוון האדם לשם עבודת ה', כפי שנראה גם בחיצוניות מעשי ידיו, וגם שיהיה "הדר באילנו משנה לשנה", כלומר: שלא רק בשעת קיום מצות אתרוג, אלא משנה לשנה, בכל ימי חייו, כאשר יעשה איזו מצוה, יכוון בה את הכוונה הרצויה, לשם קיום רצון ה', ואז ישאו לו מעשי ידיו פרי הילולים ויהיה שכרו שלם מעם ה'.

ספר "כמוצא שלל זה סוכה"

ערבה כנגד השפתים

ארבעת המינים הם כנגד איברים שבאדם: הלולב כנגד השדרה האתרוג כנגד הלב ההדס כנגד העיניים והערבה כנגד השפתים. לכן צותה התורה לקחת דוקא ערבות נחל ואילו צפצפה פסולה, משום שעלי הצפצפה עשויים כמו מסור, ושפתיים שהם כמו מסור פסולות, שפתיים צריכות להיות חלקות, לדבר אך ורק דברים הערבים על אוזן השומע ולא דברי גנאי ומריבה.

ספר "ומתוק האור סוכות"

הלכה: לחבר האתרוג ללולב בשעה הברכה וההקפות יש לחבר האתרוג ללולב בשעת הברכה וההקפות, יש טועין בזה שאוחזים הלולב והאתרוג ביד אחת והסידור שקורין בו ההושענה ביד השנית, וזה אינו נכון אלא גם בהקפות יואחזו האתרוג בשמאל ולולב בימין, ויזהרו שלא יפריד האתרוג מן הלולב בשעת ברכה, שפוגם בכך, וצריך לחבר האתרוג עם הלולב בסופו וכמ"ש האר"י ז"ל בשער הכוונות ז"ל: לכן מקום חיבור האתרוג ע"י הלולב הוא בסיומא במקום אחיזתו מלמטה כי כן העטרה היא בסוף היסוד עכ"ל ולכן צריך להיזהר בזה.

בן איש חי (הלכות פרישת האזינו אות יד)

פתגם: הסטוריה: עבר, שלומדים בהוה, ושוכחים בעתיד.

ספר "שמחלה"

חקירה: סוכה פחות מעשרה טפחים פסולה

המחיצות צריכות להקיף חלל עשרה (דין במחיצות), או שהסכך צריך לסכך על חלל עשרה (דין בסכך) (ברכת אברהם סוכה ה: י טפחים בסוכה ה).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: צד היתר

חכם אחד לימד זכות על אותם חזנים שמבליעים אותיות ומילים בשעת התפילה: יש למצוא להם צד היתר, שכן נוטלים שכר שבת שהוא אסור מן הדין והותר רק בהבלעה.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף טט)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זוירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, ראובן בן איזא, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, פייגא אולגה בת ברנה, יוסף בן מייכה, רבקה בת ליה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים.

